

*A Türr István Gimnázium és
Kollégium
Nevelési programja*

48. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza:

a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül	Oldal
• az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait	4
• <i>a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat</i>	5
• <i>a közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat</i>	7
• a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységet	9
• a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységet	10
• a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat	13
• a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programot	15
• a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet	19
• a szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit	19
• a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét (2.sz. melléklet)	27
• az iskola környezeti nevelési programja (4.sz. melléklet)	27
• az iskola egészségnevelési programja (5.sz. melléklet)	27
 b) az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül	
• az iskola egyes évfolyamain tanított tárgyakat, a kötelező és választható tanórai foglalkozásokat és azok óraszámait	29
• az előírt tananyagot és követelményeit (1.sz. melléklet)	32
• az alkalmazható tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve az ingyenes tankönyv biztosításának követelményeit, figyelembe véve a tankönyv ingyenes igénybevétele biztosításának kötelezettségét	33
• az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételeit	34
• az iskolai beszámoltatás az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményeit, továbbá – a jogszabály keretei között – a tanuló teljesítménye magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formáit	34
• a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszereket	43
• a középszintű érettségi vizsga témaköreit (3.sz. melléklet)	44
• az intézmény rendszeres támogatóit	

Az iskola bemutatása

Iskolánkat 1638-ban alapította a Csáky László gróf által abban az időben Pápára telepített pálos szerzetesrend. A pálosok a prédikálás mellett tanítottak a kisközségben. Az iskolatörténeti leírások szerint az 1761-re hat osztályossá bővült iskolában a munka jól szervezetten folyt, a tanítók kiemelt gondot fordítottak a matematika és geometria oktatására. Az 1700-as évek végén II. József feloszlatta a pálos rendet, ezáltal megszűnt a pápai iskola is. 1806-ban indulhatott újra a bencés rend tulajdonába került iskola Borsó Gellért igazgató vezetésével. A tanítás nyelve a latin volt, a magyar nyelvű oktatás 1844-ben került bevezetésre. Az algimnáziumként működő iskolát 1911-ben alakították át nyolcosztályos, érettségig adó (teljes) gimnáziummá. Az oktatás célja a tanulók vallásos alapon történő erkölcsös polgárrá nevelése, általános műveltséghez juttatása, és a felsőfokú tanulmányokra való felkészítése. Az iskolában tanító tudós tanárok munkája nyomán a bencés gimnázium a város nagyhírű intézményévé vált.

Az 1948-as iskolaállamosítási törvény nyomán megszűnt a bencés gimnázium, az állami tulajdonba került iskola 1951-ben vette fel Türr István nevét. A fiúgimnáziumként működő intézmény 1964-től koedukált lett, sőt 1974-ben a gimnáziumi képzés mellett beindult az óvónői szakközépiskolai is, amit 1994-től a pedagógiai szakközépiskola váltott fel. Ettől kezdve nevezik az iskolát Türr István Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolának. 1992 óta a négyosztályos gimnázium mellett nyolcosztályos gimnázium is működik. 2002 óta fenntartói határozat alapján nem indul kezdő évfolyam a pedagógiai szakközépiskolai képzésben. Helyére az Arany János Tehetséggondozó program került, melybe kistélepüléseken élő, szociálisan hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók jelentkezhetnek.

2004 ősztől szünetel a korábbi években működő biológia tagozat, a kezdő osztály a nyelvi előkészítő év befejezése után normál tanterv szerint tanul.

2005 szeptemberétől – a szakközépiskola megszűnésével – az iskola neve Türr István Gimnázium.

2007 szeptember 1-jétől az iskola neve Türr István Gimnázium és Kollégium, miután az iskola és a Bocor István Kollégium összevonásra került.

Évente induló osztályaink	1 nyolcévfolyamos gimnáziumi
	1 Arany János Tehetséggondozó
	1 négyévfolyamos gimnáziumi nyelvi előkészítővel

1. Az iskola nevelési programja

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Iskolánk hagyományaihoz híven a komplex személyiségfejlesztésen belül a továbbtanulásra való felkészítést tekinti legfontosabb céljának. Ennek megvalósítása során kiemelt jelentőséget tulajdonít annak, hogy diákjai korszerű és szilárd alapképzetet szerezzenek, hogy elsajátítsák azokat a tanulási módszereket, viselkedési formákat és kommunikációs képességeket, amelyek birtokában nem csak az önképzésre lesznek képesek, de eligazodhatnak korunk felgyorsult, versenyszellemű világában.

A nevelés-oktatás folyamatában a pedagógus és a diák egyenrangú félként vesz részt, a tanuló az oktatásnak nem tárgya, hanem alanya. Ezzel együtt a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében. Biztosítjuk a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását. Támazkodunk azokra a tapasztalatokra is, melyeket a tanulók az iskolán kívül, a mindennapi életükben szereznek be. Figyelembe vesszük, hogy tanulóinkra a biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek együttesen hatnak, mely hatásokat össze kell hangolni.

Fontosnak tartjuk az időtálló erkölcsi értékek átadását, a tanulók önállóságának kialakítását, kezdeményezőkézségének, kreativitásának kibontakoztatását, melyeknek a tanórák mellett mindenekelőtt a helyi hagyományokra építve az iskola közösségi életében kell megvalósulnia. A közösségek biztosítanak terepet - a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett - a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

Fontos, hogy tanulóinkat minden téren igényességre neveljük, ezért velük szemben határozott követelményeket támasztunk, miközben megteremtjük a tanár-diák közötti kölcsönös bizalmat, tiszteletet, megértést és törekszünk a személyes kapcsolat kialakítására.

Az oktatás-nevelés folyamatában figyelembe vesszük a tanulók életkori és egyéni sajátosságait. Kiemelt szerepet szánunk ezen belül a tehetséggondozásnak. Az átlagosnál jobb képességű tanulókkal külön foglalkozunk, mindenekelőtt a versenyekre, bemutatókra való felkészítés kereteiben. A tehetséggondozás tanulmányi, kulturális és sport területen egyaránt fontos. Ugyancsak kiemelten kezeljük a tanulásban lemaradókat, a tanulási zavarokkal küzdő tanulókat. Számukra felzárkóztató, segítő programokat szervezünk.

Fontosnak tartjuk a reális pályaorientáció megalapozását a továbbtanulni szándékozók és a munkába állók számára egyaránt.

A fenti célok megvalósulásának legfontosabb feltétele az intézmény pedagógusainak színvonalas szakmai, oktató és nevelő munkája. Iskolánk tanárai mindezt folyamatos önképzéssel, továbbképzésekkel összehangolt, egymást segítő tevékenységükkel alapozzák meg.

Céljainkat megvalósultnak tekintjük akkor, ha az általunk eddig elért minőséget a továbbiakban is biztosítani tudjuk. Ha intézményünk a jövőben is ki tudja elégíteni a város és az iskolahasználók igényeit, és eredményességben változatlan, diákközpontú intézmény tud maradni.

Színvonalasan működik az iskola, ha megfelel a felsőoktatás vagy munkaerőpiac kívánalmainak. Eredményes, ha a kitűzött célnak megfelelően jók a tanulmányi, a verseny- és vizsgaeredmények, sikeresek a továbbtanulásban az intézmények növendékei,

megnyugtatók a neveltségi vizsgálódások mutatói, erőteljes a tehetséggondozás, intenzív és differenciált a tanulási hátránykompenzáció.

A fenti eredmények elérésének eszközeként az alábbi folyamatos tevékenységi formákat folytatjuk:

- következetes tanári magatartással és követelményrendszerrel dolgozunk tanítványaink nevelése és formálása érdekében;
- folyamatos és kitartó munkára, tanulásra készítjük diákjainkat;
- rendszeres értékeléssel, osztályozással adunk visszajelzéseket tanulmányaikról.

Eredményeink elérése érdekében az alábbi eljárásokat alkalmazzuk:

- minden diákot egyéniségként kezelünk, és megkeressük fejlesztésének, nevelésének optimális lehetőségét;
- osztályfőnöki munkánkban kiemelt figyelmet fordítunk minden tanítványunkkal és családjával való folyamatos kapcsolattartásra, nevelési folyamatok irányítására;
- a fentiek érdekében folyamatosan együtt működünk a tanulót nevelő családdal, a kollégiumi nevelőkkel, jelzéseket adunk és veszünk tanítványunk fejlesztésnek biztosítása érdekében;
- fontosnak tartjuk annak a tanári mentalitásnak a fejlesztését, amely minden tanítványában tehetséget lát, megindítja őt tehetségének felismerése és kiteljesítése irányába megtalálva az ehhez szükséges kapcsolódási pontokat, pedagógusokat, szervezeteket és lehetőségeket.

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

A személyiségfejlesztés olyan pedagógiai munka, amely a tanárok összehangolt tevékenységén alapszik. Nem szorítható le egyetlen tanítási órára, az osztályfőnöki órák mellett minden tanórán és tanórán kívüli tevékenységben jelen van, és közösen elfogadott elveken alapszik. A személyiségfejlesztés mindvégig tart, amíg a tanulók iskolába járnak. Az iskola tanulói számára az önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet hoz létre, amely kialakítja bennük az alapvető erkölcsi normák iránti fogékonyságot.

A tanítás-tanulás folyamata mellett, hogy teret ad a sokoldalú iskolai életnek (tanulásnak, munkának, játéknak), fejleszti a tanulók együttműködési készségét, önismeretét, edzi akaratukat és hozzájárul a helyes életmód, szokások kialakításához.

Iskolánkban 10-18 éves korig tanulnak tanítványaink. Személyiségfejlesztésük az életkori sajátosságaikhoz igazodik.

- Az 5. évfolyamba belépő kisgimnazisták mozgásigénye, játékszükséglete nagy, erős feladat- és szabálytudat jellemzi viselkedésüket. Kíváncsiak, vágynak az összefüggések megismerésére. Közlési vágyuk erős, sokat és szívesen beszélnek, alkalmat kell adni számukra élményeik elmesélésére.

Ez időszakban kezdődik meg a gondolkodás elvonottá válása, kialakulnak a gondolkodás absztrakt kategóriái (fogalmak, ítéletek, következtetések).

A iskola feladata a helyes tanulási módszer kialakítása elsősorban osztályfőnöki órán, de tanórákon is.

Tartalma:

- ▶ Önvizsgálat
- ▶ Tanuláshoz szükséges belső állapot
- ▶ Tanulást segítő külső körülmények
- ▶ Tanácsok a tanuláshoz
- ▶ Tanulást segítő módszerek

Ez időtől kezdődően szélesednek a gyerekek társas társadalmi tapasztalatai. Figyelmük mindinkább a társak felé fordul. Fontossá válik a kortárs csoportokhoz tartozás, ez a csoportalakítás időszaka. Fokozódik a szexuális kíváncsiság, leányokra az érzelmi-hangulati labilitás, ingerlékenység lesz jellemző, a fiúkra pedig a vagánykodás. Megindul a felnőttekről való leválás.

Osztályszinten elvégezhető személyiségfejlesztő technikák:

Értő figyelem kialakítása

- ▶ másokra nézés
- ▶ másik meghallgatása
- ▶ szemkontaktus megteremtése

Problémamegoldás megbeszéléssel

- ▶ szülőkkel
- ▶ barátokkal
- ▶ tanárokkal kapcsolatban
- ▶ érzések kifejezése és az önfeltárás szerepjátékok segítségével.

- A 14 éves korban iskolába lépők már egyaránt képesek konkrét és absztrakt jellegű feladatmegoldásra, amelyben a konkrét és az elvont szintet össze tudják kapcsolni. Gondolkodásukat az érzelmi, motivációs tényezők jelentősen befolyásolják. Jövőképüket a fantázia és a realitás együtt jellemzi. Ezeknek az éveknek a sajátja az alkotó képzelet erősödése, ekkor bontakozhat ki a művészetek és a tudomány terén a felnőttkori alkotótehetség. A tanulók biológiai és pszichológiai fejlődése nagy egyéni különbséggel zajlik, személyiségfejlesztésük személyre szabottan is ennek figyelembevételével történik. Az iskolánkba belépő kilencedikes tanulóink számára is fontos a helyes tanulási módszer kialakítása mind az osztályfőnöki, mind a szaktárgyi órákon. Az életkoruknak megfelelő személyiségfejlesztés kiemelt területei:

- ▶ kapcsolatteremtés, kommunikáció (csoport- és szerepjátékkal)
- ▶ önismeret, önfigyelem, önbizalom,
- ▶ retorika - mások meggyőzésének művészete
- ▶ munka- és önszervezés
- ▶ konfliktuskezelés

Az Arany János Tehetséggondozó Program és a nyelvi előkészítő évfolyam tanulói számára kiemelt fontosságú a személyiségfejlesztés, amely az arra képzett pedagógusokkal személyiségfejlesztő tréning formájában tanórákon történik.

1.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A fejlesztés feladatai:

- A tanulók ismerjék meg az Európai Unió kialakulásának történetét, alkotmányát, intézményrendszerét. Váljanak európai polgárokká úgy, hogy magyarságtudatukat megőrzik, ugyanakkor megtalálják helyüket az Unió más társadalmaiban is.
Alakuljon ki a tanulóknak pozitív viszony a közös európai értékekhez, legyenek nyitottak az európai kultúrára, legyenek érdeklődők a különböző szokások, hagyományok iránt, főként a hazánkat környező országokkal kapcsolatban. Foglalkozzanak tanulóink az emberiség közös problémáival, szerezzenek ismereteket az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről.
A tanórák adta lehetőségeken kívül ebben jelentős szerepe van tanulói cserekapcsolatainknak, melynek segítségével diákjaink elutazhatnak más országokba, megismerhetik azok kultúráját, szokásait, gyakorolhatják az adott ország nyelvét. Emellett mód van arra, hogy vendéglátóként tanulóink bemutathatják a magyar kultúrát, hagyományainkat a külföldről érkező diákoknak.
- Tanulóink ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Ösztönözzük tanulóinkat szűkebb és tágabb környezetük történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak megismerésére, ápolására.
A hon- és népismeret tantárgy segíti legfőképp a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és a társadalmi környezettel, de a többi tantárgy oktatásában is felfedezhető ez a lehetőség.
A tanulmányi kirándulásoknak, hétvégi túráknak, táboroknak szerepük van hazánk értékeinek felfedezésében. Ösztönözzük tanulóinkat szűkebb környezetük, lakóhelyük múltjának és jelenének felkutatására, megőrkítésére.
- A tanulói szűkebb közösség - iskolai-, osztályközösség - kialakításának folyamatában jelentős szerepe van a kommunikációs kultúra fejlesztésének. A kommunikáció döntő tényezője a társadalmi érintkezésnek, egymás megismerésének elfogadásának, megbecsülésének. Lényege az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, az érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képessége. Mindehhez fontos az anyanyelv biztos ismerete, de a kommunikáció fejlesztése minden tanórának feladata. Törekedni kell a tanulók szóbeli számonkérésének növelésére, lehetőséget kell adni számukra tanórákon és azon kívül is, hogy véleményüket, érveiket elmondhassák.
- A közösséghez való tartozás lényeges része, hogy tanulóink elfogadják és természetesnek tartják a vallási, nemzeti, etnikai, egészségi másságot. Fejleszteni kell bennük a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást, a másik ember iránt érzett megértést, segítőkészséget, szolidaritást, figyelmességet, udvariasságot. Nevelni kell tanulóinkat arra, hogy segítsenek egymásnak a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzésében, s segítsenek azon, aki már krízishelyzetbe került. A tanórák adta lehetőségeken túl ez az osztályfőnöki órák feladata, de a diákönkormányzat megfelelő programok szervezésével sokat tehet a másság

elfogadtatásában. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős szenvedélybetegséget megelőző munkája közösséget segítő feladat, amely szükség szerint csoportra szabott vagy egyéni lehet.

- **A diákönkormányzat szerepe a közösség formálásában**

A diákönkormányzat szervezett tevékenysége révén a közösségalkotás minden területén sokat tehet. Ezen túl a diákönkormányzat a diákság kollektív érdekérvényesítési szervezete, működése nagymértékben hozzájárul a tanulók önkormányzó képességének, demokratikus viselkedési kultúrájának kialakításához. Segítenünk kell abban, hogy tanulóink minden kérdésben kinyilváníthassák véleményüket az iskola stratégiai céljaitól a mindennapi életkörülmények alakulásáig. Törekednünk kell arra, hogy a tanulók véleménynyilvánításának fórumai ne csak formális lehetőségek maradjanak.

Az iskolai hagyományok a diákság mindennapi életének sarokkövei, melynek révén intézményünk tényleges diákpolgárává válnak, és így alakul ki kötődésük az iskolához. A hagyományok ápolása, tisztelete, újabb eseményekkel való gazdagítása egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését, esetleges átalakítását, bővítését. Az intézmény hagyományos programjait a diákönkormányzat a tanév eleji munkaterve alapján szervezi.

Az iskola hagyományai a tanév rendjéhez igazodva a következők:

- Szecskanap augusztus végén (az iskola diákönkormányzata szervezi az első évfolyam tanulói részére)
- Tanévnyitó iskolagyűlés, melyet az igazgató tart a tanév első munkanapjának reggelén.
- Tanulmányi kirándulás szeptember hónapban
- Megemlékezés Deák Ferencről, iskolánk volt tanulójáról, emléktábláinak megkoszorúzása
- Az októberi forradalom megünneplése – ünnepi műsor
- Az első évfolyam tanulóinak bemutatkozó műsora november elején a felsőbb évfolyamosok, tanáraik, szüleik részére
- Türr Mikulás, szecskanap december elején (a végzős tanulók szervezik az első évfolyam tanulóinak vidám vetélkedőjét, középiskolássá avatását)
- Karácsonyi gyertyagyújtás és ünnepi hangverseny a téli szünet előtti utolsó tanítási napon
- A végzős tanulók szalagavató bálja december vagy január hónapban
- Türr farsang februárban
- Türr napok március végén vagy április elején. A két tanítás nélküli munkanap egyikén ismeretterjesztő előadásokat hallgathatnak az iskola tanulói, a másik a vidám szellemi- és sportvetélkedők napja.
- Kulturális bemutató műsor a szülőknek két évente tavasszal
- Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc megünneplése – ünnepi műsor
- Tavaszi türrös bál
- A végzősök szerenádja a május elsejét megelőző éjszakán

- A végzős tanulók ballagása május hónapban, a tanév rendjében meghatározott napon (a 11. évfolyam szervezi a diákönkormányzat segítségével)
- A tanévzáró ünnepély, mely a tanév utolsó tanítási napjától egy hétre kerül megrendezésre.

Az iskolai közösségalkotást szolgálja iskolazászlónk, valamint iskolajelvényünk, mely összetartozásunkat szimbolizálja s ünnepi alkalmakkor az ünnepi viselet része.

1.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az osztályfőnök feladata, hogy a középiskola kezdő évfolyamaiban az egymásnak idegen gyerekekből közösséget formáljon. Az iskolába a gyerekek eltérő szociális környezetből érkeznek. Az összes szocializációs faktor közül legnagyobb jelentőségű a család, amelynek hatását már egész korán érzékeli a gyermek (városi vagy falusi, gazdag vagy szegény, stb.). A közösséggé alakítás során felszínre kerülhetnek az egyéni különbségek, a tanulók között megindul a versengés a különböző szerepekért, státuszokért. Eközben megjelennek a konfliktusok. Egyes diákok ezeket a helyzeteket vesztesként élik meg, beilleszkedési nehézségekkel küzdhetnek.

A közösségalkotás problémáinak megoldása osztályszinten történik az alábbiak szerint:

- ▶ a probléma egyértelmű megfogalmazása
- ▶ közös megbeszélés
- ▶ megoldásra szolgáló ötletek összegyűjtése
- ▶ a legjobb megoldás kiválasztása

Lényegesen nehezebb a helyzete az osztályfőnököknek akkor, ha súlyos magatartási zavarral küzdő tanulók vagy tanulók beilleszkedését kell segítenie. Iskolákban többnyire a kisgimnáziumi osztályokban találhatók ilyen gyerekek. Az iskolai teljesítmény zavarai közül a legtöbbet vizsgált probléma a hiperaktivitás, amely három területen mutatkozik meg.

- a motórium területén
a tanuló képtelen egy helyben ülni, állandóan izeg-mozog
- az impulzivitás területén
a tanuló gyakran előbb cselekszik, mint ahogy gondolkodik, feladatait képtelen megszervezni, nehezen várja meg, hogy a tanár felszólítsa, így közbebeszél
- a figyelem területén
a tanuló figyelme elterelhető, nem tud koncentrálni, gyakran nem fejezi be azt, amit elkezdett, ennek köszönhetően feladatmegoldásai hiányosak.

A probléma ott van, hogy a hiperaktív gyerekek iskolai teljesítménye jelentősen a képességeik alatt marad, magatartásuk miatt társaik kiközösítik, a tanárok nehezen tolerálják. Sokuknál a hiperaktivitás viselkedési zavarokhoz, agresszióhoz vezet, ami tovább fokozza a velük szembeni ellenérzést. A tanulók közötti konfliktusok erősödnek

azáltal, hogy az agresszív gyerek " az áldozatát" provokációval vádolja meg, így próbál cselekedetére magyarázatot adni, magát felmenteni.

Ezeknél a gyerekeknél a serdülőkorban a motoros nyugtalanság csökken, de a figyelem problémái és az esetleges agresszió megmarad. Mindehhez hozzájárul a korábbi években kiváltott konfliktusok következményeként az alacsony önértékelés, a depresszió.

Minden pedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy a beilleszkedési és magatartási nehézségek megjelenése biztos jelei annak, hogy tanítványunk valamiféle szociális problémával, családi bizonytalansággal, életviteli nehézséggel küzd, és ezek az események nyomják rá bélyegüket mindennapi viselkedésükre. A magatartási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő diákok nem tudatosan akarnak nehézséget okozni magunknak, szüleiknek és tanáraiknak, hanem családi és szociális körülményeik, ebből gyakorta következő szülői elhanyagolásuk vezet azokhoz a személyiségükben bekövetkező változásokhoz, amelyek a jelenségeket előidézik.

Biztosítatunk kell számukra a kapaszkodót, hogy családi szociális problémákban, a családi és létbizonytalanságban rejlő gondok útján megindulhassanak. Ehhez az iskola minden pedagógusának érzékeny odafigyelésére, előítélet-mentes pedagógusi személyiségére szükség van, mindenekelőtt azonban az osztályfőnökök kötelessége a problémákkal küzdő személyiség felismerése, az osztályban tanító pedagógusok diszkrét informálása. Nem mellőzhető a felismert esetekben a problémák négy szemközti megbeszélése, az elvárások és a pedagógusi tanácsok világos megfogalmazása. Feltétlenül igénybe vesszük ezekben az esetekben a pedagógiai munkánkat segítő iskolapszichológus és védőnő szakmai segítségét, valamint – szükség esetén – ifjúságvédelmi felelős tanár szakmai támogatását.

1.5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetségfejlesztéssel kapcsolatos kutatások és gyakorlati tapasztalatok egyaránt bizonyítják, hogy a pedagógusoknak ill. az iskola egészének kiemelkedő jelentősége van a gyerekek felfedezésében, a tehetségek kibontakoztatásában. A tehetségfejlesztés legfőbb színtere az iskola, az ott folyó programoktól függ elsősorban mennyire sikerül a gyermekekben rejlő értékeket megtalálni, azt hasznosítani, fejleszteni. A tehetség definíciója nem adható meg könnyen, még a szakemberek sem vállalkoznak a pontos megfogalmazására.

Megadható viszont a tehetség 3 fő összetevője:

- ▶ a motiváció
- ▶ a kreativitás
- ▶ és a kivételes képességek.

A tehetség fejlesztésének elengedhetetlen feltételei

- ▶ az iskola
- ▶ a kortársak
- ▶ a család

Az iskolai tehetségfejlesztés formái:

Iskolánkban a tehetségfejlesztésnek nagy hagyományai vannak, a fejlesztő munka változatos, feladatra és egyénre is szabott a csoportfejlesztés mellett.

A tehetségfejlesztésnek egy az elmúlt évtizedben leggyakrabban vitatott eszköze a speciális osztályok kialakítása. Az 1992-ben indított nyolcosztályos gimnáziumunk kimondott célja a jó képességű tanulók egy osztályban való képzése. Azon tanulóké, akiknek a tanulás iránti motivációjuk erős, akik egymás sikere által ösztönözve mindent megtesznek tehetségük kibontakoztatásáért. Egymásra pozitív hatással vannak, jobb ütemben képesek elsajátítani a tananyagot.

A specializáció másik területe az Arany János Tehetségfejlesztő Program, mely szerint működő osztályban olyan gyermekek tanulnak, akik főként kistelepülések tehetséges diákjai hasonló szociális háttérrel, akiknek közös céljuk a hátrányok kompenzálása és továbbtanulási esélyük növelése.

A program egyik lényeges eleme a személyiségfejlesztő tréning, hiszen a személyiség háttér gyenge pontjai gyakran okoznak eredménytelenséget a tehetséges tanulóknál is. A program másik lényeges eleme a gazdagítás, mint a tehetségfejlesztés egyik hatékony formája.

Jellemzői:

- ▶ a hagyományos tapasztalatok bővítése, kiegészítése
- ▶ produktív gondolkodás
- ▶ fogalmak, általánosítások kiépítése
- ▶ a tanultak gyakorlati felhasználása
- ▶ belső összefüggéseket feltáró tanulás
- ▶ motiváltságra épülő fejlesztés
- ▶ problémakeresés gyakorlása
- ▶ kritikai értékelés kialakítása

A tehetségfejlesztés egyéb formái

- Szakkörök, fakultációs órák
Tanulói igényekre szerveződnek, elsősorban felvételi vizsgára és tanulmányi versenyekre készülőknek.
- Tanórai differenciálás
Iskolai gyakorlatunkban bevált módszer, hogy az adott szaktárgyból kimagasló tehetséget mutató tanuló külön feladatokat kap tanórán.

- Tehetséggondozó foglalkozás
Tanórán kívüli tevékenység, mely gazdagító program szerint működik a tanulmányi versenyekre készülőknek.

Jellemzői:

- ▶ a kötelező tanterven túli tartalom
- ▶ egyéni érdeklődési körnek megfelelő
- ▶ a kreatív gondolkodás fejlesztésére szolgál

- Táborok, kirándulások, színházi látogatás szervezése a tanulók érdeklődésének felkeltésére, igényeik kielégítésére

Iskolánk referencia-területe a tehetséggondozás

Iskolánk 2011 márciusában megkapta az előminősített referencia-intézmény címet. Kollégáink rendelkeznek a referencia-intézményi működéshez szükséges új szemléletű pedagógiai kultúrával, a szükséges mentori-tanácsadói attitűddel, kooperációs, felnőttképzési és IKT kompetenciákkal.

Az alábbi referenciaterületeken állunk készen a szolgáltatásra, a hálózati együttműködésre:

- 1) Tehetséggondozó programmal dolgozó intézmény, referenciahely/ "tehetségpont"
- 2) Új típusú felsőoktatási gyakorlóhely, partnerintézmény, mely a modernizáció területein szervezeti kultúrája és módszertana szempontjából mintaközvetítő

Potenciális referencia-intézményként alapvető célkitűzésünk, hogy a referencia-intézményi hálózat működésében történő aktív részvétellel járuljunk hozzá a térség, a régió közoktatásának fejlődéséhez.

Fő célunkhoz kapcsolódó törekvéseink:

- a társadalmi igényeknek és szakmai követelményeknek történő megfelelés, figyelembe véve a helyi, területi jellegzetességeket, az intézmény sajátos arculatát
- nyitott oktatási-nevelési környezet megteremtése
- intézményünk előnyös különbségességének fenntartása, versenyképességünk hosszú távú megőrzése
- a belső innovációs képességeink fejlesztése, a tantestületi innovatív erők ösztönzése
- szervezeti és módszertani kultúránk folyamatos fejlesztése
- jelenlegi referencia-területeink stabilizálása, lehetőség vagy igény szerinti kiterjesztése
- horizontális tanulási formák erősítése, tudatosabbá tétele
- meglévő „jó gyakorlataink” továbbfejlesztése, „jó gyakorlataink” számának növelése
- szolgáltatásaink körének bővítése
- támogatóink körének bővítése
- potenciális partnerek felkutatása

A fentiekből is következő fejlesztési feladataink:

- más hálózatokban – a HHT AJTP intézményei, továbbá a Tehetségpontok hálózata – szerzett tapasztalatok beépítése és integrálása a referencia-intézményi működés során
- a tehetséggondozás iránt elkötelezett intézményekkel történő kapcsolatteremtés
- hálózaton belüli együttműködés kezdeményezése és kiépítése minél több részterületen

- tehetséggondozó programok, szakmai műhelyek működtetése, valamint nyílt napok és tehetséggondozó konferenciák rendezése
- a tantestületi, munkaközösségi kooperatív munkamódszerekhez szükséges képességek, készségek további fejlesztése
- egyéni intézményi arculatunk hangsúlyosabbá tétele
- tárgyi, dokumentációs, információs rendszerünk folyamatos fejlesztése
- a partnerintézmények számára a szolgáltatói kommunikációs felületek kiépítése
- a partnerintézmények támogatására alkalmas mentor-munkaközösség működtetése
- szolgáltatások hatékony lebonyolítását támogató eljárásrendjeink felülvizsgálata, szükség szerinti változtatása, újragondolása

Intézményünk 2012 júniusában elnyerte a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által megítélt ***Akkreditált kiváló Tehetségpont*** címet az eddig elért eredményei, meglévő szakmai értékei elismeréseként. A Türr István Gimnázium és Kollégium földrajzi hatókörét tekintve *települési* Tehetségpont.

- Tehetségpontunk helyi szinten látja el az alábbi feladatokat:
 - tehetségazonosítás,
 - tehetséggondozás,
 - tehetség tanácsadás,
 - tehetséggondozó hálózatban való közreműködés.
- Iskolánk a tehetséggondozás alábbi területein felelt meg a szigorú szakmai követelményeknek:
 - logikai-matematikai
 - természeti
 - nyelvészeti
 - interperszonális
 - intraperszonális

1.6. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az ifjúságvédelem az iskola minden pedagógusának feladata, az iskola ifjúságvédelmi munkájának felelőse az igazgató. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti a pedagógusok munkáját.

1.6.1 Az iskola megelőző tevékenysége

- ▶ Családi életre nevelés programja

Felvilágosító-nevelő program, melyet erre felkészült tanár vezet. Témája a család szerepe a társadalomban, partnerválasztás, szex-szerelem kultúrája, a nemi betegségek.

► **Egészségnevelési program**

Cél az egészséges életmódra törekvés kialakítása. A helyes táplálkozás, a testmozgás szerepe, a szervezetre káros anyagok megismerése.

Kiemelt szerepe az egészségtan, testnevelés, osztályfőnöki óráknak van, a tanárok munkáját az iskolához tartozó egészségügyi szakalkalmazott segíti.

► **Drogprogramok**

Fokozott odafigyelést kíván, hiszen ma a leginkább veszélyeztetett csoport az iskolásoké. Szakemberek véleménye szerint az iskolások mintegy 20 %-a csupán kíváncsiságból is kipróbálja a drogokat, alkoholt, szerves oldószereket. Külföldi tapasztalatok szerint a családok nem képesek megvédeni gyermekeiket, hanem az iskoláé lesz a főszerep.

Teendők az iskolában

Fontos a tanárok informáltsága, velük kell megismertetni azokat a jelenségeket, amelyek segítenek felismerni a korai tüneteket.

Veszélyhelyzetben lehet a gyerek, ha:

- úgy érzi, kirekeszti az osztályközösség
- nem szereti az iskolai munkát
- sokat hiányzik, csavarog
- súlyos tanulmányi és viselkedési problémái vannak
- deviáns baráti körbe tartozik.

E tünetek jelentkezése esetében a tanárok fokozott figyelme indokolt a tanuló családi hátterére, kortárskapcsolataira vonatkozóan.

- ▶ A sikeres megelőzéshez fontos a tanulók tájékoztatása a drogokról egészségtan, biológia és osztályfőnöki órákon, az iskola által szervezett előadásokon. A megelőző munkában szerepet kap az iskolai diákönkormányzat.

A program tovább célja, hogy alapvető változás következzen be a tanuló saját magával szembeni viszonyával

- ▶ tanuljon meg nemet mondani
- ▶ tudja megfelelően kezelni saját testi és lelki fejlődését
- ▶ alakuljon ki benne megfelelő önbizalom

Ha a pedagógus észreveszi, hogy a drogprobléma már megjelent az iskolában, azonnal szakemberhez kell fordulni.

1.6.2. A gyermek- és ifjúságvédelmi munka egyéb területei

Az osztályfőnökök munkáját az ifjúságvédelmi felelős segíti, aki tartja a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén a tanuló lakóhelyének önkormányzatával.

Az iskolai szakkörök, sportkörök, színházlátogatások, hétvégi kirándulások stb. lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók az iskolában, de a szervezése nyomán azon kívül is értelmes szabadidős programokhoz jussanak.

Az ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnökök a közös cél érdekében együttműködnek. Szükség esetén felveszik a kapcsolatot a tanuló szüleivel, meglátogatják a családokat. Nyilvántartásba veszik a veszélyeztetett tanulókat, figyelemmel kísérik az életüket.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka középpontjában mindig a tanuló áll, minden intézkedés az ő érdekében történik. A felnőttek munkájában elengedhetetlen az odafigyelés, a tolerancia. Ne érezze a tanuló büntetésnek a vele való törődést, ne kerüljön olyan helyzetbe, hogy társai előtt szégyenkeznie kelljen.

1.7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Az iskolánkba felvételt nyert tanulók többnyire jó képességűek, az általános iskolai bizonyítványok azt bizonyítják, hogy megfelelő tudássalappal indulnak a kezdő évfolyamon. Ennek ellenére tanulóink egy része tanulási nehézségekkel küzd, középiskolai eredménye lényegesen eltér a korábbiaktól, sőt előfordulnak tantárgyi bukások is.

Az első évben több alkalommal osztályfőnöki órán és a tanítási órákon is foglalkozunk a tanulási módszerekkel, hogy minél hatékonyabban alkalmazzák azokat tanulóink.

A tanulási kudarc legfontosabb oka a „tanulni tudás” hiánya vagy hiányos volta. A nem megfelelő vagy nem célszerű formában tanuló diákokkal és szüleikkel a gimnáziumi időszak elején konzultál az osztályfőnök vagy az érintett pedagógusok. A sikeres együttműködés érdekében minden körülmények között felhívjuk a szülő figyelmét a problémára.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának másik formája a korrepetálás. Célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás. Ezeket a foglalkozásokat az igazgató által megbízott pedagógus tartja, vagy – a pedagógusok munkaköri kötelezettségeiként – tanórán kívüli tevékenységi formában is végezhető.

A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskolánknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása; a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési- értékelési eljárások alkalmazása.

Az egyenlő bánásmód elvének megvalósulása

Az esélyegyenlőségre vonatkozó szabályokat a 2003. évi CXXV. törvény fogalmazza meg.

Az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód megkívánja, hogy tartózkodni kell minden olyan magatartásból, amely bizonyos tulajdonságok alapján egyes személyek, vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést eredményez. Senkinek sem sérthető meg az emberi méltósága, bármilyen hátránnyal is küzd. Egyetértünk azzal, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőként való kezelése a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Azért, hogy a hátrányos helyzetűek hátrányukat fokozatosan leküzdhessék, olyan pozitív intézkedésekre van szükség, melyek segítségével a hátrány csökkenhet. Ez a pozitív diszkrimináció, ami a többiekkel szemben előnyösebb helyzetet teremt, de az eredményességhez nélkülözhetetlen.

Hátrányos helyzetű az a tanuló, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelmébe vett, illetve, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három

éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Sajátos nevelési igényű az a tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartó és súlyos rendellenességével küzd.

A Türr István Gimnázium és Kollégium működteti az Arany János Tehetséggondozó Programot, melyben a tanulók azon hátrányait is figyelembe veszik, melyek alapján nem tartoznak a jegyző által támogatott körbe, de a család anyagi helyzete kedvezőtlen, s mellette életvitelből fakadó plusz nehézségek is vannak. Az iskola és a kollégium együtt dolgozik azon, hogy fokozott odafigyeléssel a pozitív diszkrimináció elvének folyamatos alkalmazásával ezeket a tanulókat eljuttassák a felsőfokú képzésbe. Az e programban felhasznált módszerek példaként szolgálnak a más képzésben részt vevő tanulókkal való bánásmódhoz.

A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjának pedagógiai módszerei a hátrányuk leküzdésére

- Az AJTP-s osztályokban megvalósul a tanulók egyéni fejlesztése.
- Az osztályfőnökök tanulóikról egyéni fejlesztési naplót készítenek.
- Az AJTP-s osztályokban tanító tanárok osztályonkénti munkaközösségi megbeszéléseket tartanak félévente legalább egyszer, e munkaértekezleteken tanulónként megbeszélik az eredményeket, problémákat, meghatározzák a további teendőket.
- A szaktanár a tanórákon differenciált oktatást tart, arra törekszik, hogy a tanulók az egyéni képességeik szerinti ütemben haladhassanak a tanmenet által biztosított időkereten belül. Igény szerint többször is sor kerülhet a nehezebben megérthető ismeretanyag magyarázatára. A tanár tanórán kívül is segítséget nyújt az arra rászorulóknak. Szükség esetén dönthet a munkaközösség úgy, hogy a tanuló felkészülését egy időre mentor irányítja. A határozott időre szóló megbízását végző mentor rendszeresen foglalkozik a kijelölt tanulóval, amíg az önálló tanulásra nem képes.
- A más képzésformában tanuló hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai munkájának segítése az Arany János Tehetséggondozó Programban alkalmazott módszerek alapján valósul meg.

Elvek az esélyegyenlőség biztosításához

- A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók nem különülhetnek el társaiktól, fontos, hogy integrált nevelés valósuljon meg, a tanulók egymásnak pozitív példaként szolgálnak. Kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben, a megkülönböztetést nem markánsan éreztetve, az elvárásokat minden irányban közvetítve kialakul az az egészséges viszony a hátrányos helyzetűek és a

hátrányban nem lévők között, melyben az egymás közötti értékelés a teljesítményre koncentrálódik és nem az anyagi javak meglétére.

- Nélkülözhetetlennek tartjuk a HH-s tanulók önbizalmának erősítését, melyhez a belső értékek mellett a környezet felé adott jelzések pozitív változása segít. Ilyen a megjelenés, a viselkedés, a helyes kommunikáció kialakítása. Esetükben az iskolai nevelés kiterjedtebb, hiszen mindaz, ami a családnál nem biztosított, az az iskola által felvállalt feladat lesz. Anyagi támogatásra is szükség van (ösztöndíjprogramok), hiszen nem várható el egészséges önbizalom attól, akinek nincs rendes télikabátja, vagy viseltes pólókban kénytelen járni.
- Egyetértünk a pozitív diszkrimináció alkalmazásával mindaddig, amíg ez a megkülönböztetés segíti a tanulók fejlődését, ha az előnyök pozitív hozadékaként előrejutás igazolható. A hátrányok leküzdésében segítenek a pedagógusok, de a diákoknak is sokat kell tenni ezért. Ellenkező esetben a tanárok által kifejtett munka eredménytelen marad és feleslegessé válik. El kell fogadni, hogy a felsőfokú tanulmányok elvégzésére nem mindenki alkalmas. A jó szakma elsajátítása is megfelelő cél lehet az olyan diáknak, aki nem képes a gimnáziumi követelményeket teljesíteni. Ahelyett, hogy mindenfajta segítséggel gyenge eredményt ér el a tanuló s a továbbtanulásnak még a legkisebb reménye sem marad meg, más iskolatípusba való átirányítással egy eredményesebb életút indítható el. Az ilyenfajta lemorzsolódás nem tekinthető kudarcnak sem az iskola, sem a tanuló szempontjából.
- Fontosnak tartjuk, hogy minél több pedagógus szerezzon olyan ismereteket, melyek segítségével kerülni tudja a hátrányos helyzetből fakadó problémákat, melyekből kifejleszthet tanári technikákat a tanulási módszerek kialakítására, a tanulók önismeretének fejlesztésére, konfliktuskezelésre, helyes kommunikációra.
- A Türr ebből a szempontból előnyös helyzetben van, mivel az AJTP jóvoltából a pedagógusok több, mint 50 %-a elvégzett legalább egy tanfolyamot.

Konkrét feladatok az esélyegyenlőség kialakításához

- A HH-s és HHH-s tanulók nyilvántartása naprakész. Mindegyik tanuló a jogszabálynak megfelelő igazolással, nyilatkozattal rendelkezik.
- A HH-s és a HHH-s gyerekek nyilvántartásáról a tanuló osztályfőnöke intézkedik, az ő feladata felderíteni az ilyen helyzetű tanulókat. A nyilvántartáshoz szükséges dokumentumokat beszerzi a szülőtől. A hivatalos szervektől való dokumentumkérés az iskola titkárságának a feladata.
- Az SNI-s gyerekek nyilvántartása naprakész, az ilyen gyerekek felderítése a szaktanárok és az osztályfőnökök feladata. A szakértői vélemények, az intézményi határozatok, szülői kérelmek egy helyen találhatóak. A hátrány kompenzálására egyéni fejlesztési terv készül.
- A HH-s és HHH-s tanulókat lehetőség szerint be kell vonni az útravaló ösztöndíj és más ösztöndíjat nyújtó programba. Az ösztöndíjpályázatokon való részvétel kezdeményezője az osztályfőnök, vagy az ifjúságvédelmi felelős.
- Az országos kompetenciamérések emelkedő teljesítménye mutatja, hogy a tanuló megfelelő segítséget kapott hátrányának kompenzálására. Cél, hogy ezeknek a tanulóknak az eredménye ne maradjon el lényegesen társaikétól. Szükség esetén felkészítő foglalkozások indíthatók.

- A HH-s tanulók esetében előforduló hiányzások hátrányt okoznak, a jelentős lemaradás pótlása egyre nehezebb. A hiányzások okait fel kell tárni, a szülőkkel ez ügyben szorosabb kapcsolatot kell tartani, törekedni kell az együttműködésre. Mentor alkalmazására ez esetben is sor kerülhet.
- Másik iskolába való átirányításra (lemorzsolódás) akkor kerülhet sor, ha a tanulót tanító más tanárok munkaközössége meggyőződött arról, hogy a tanuló a követelmények teljesítésére maximálisan megkapott segítség mellett sem képes. Ebben az esetben az iskola vezetése a tanuló és szülei bevonásával eldöntheti, melyik iskola melyik képzése felelne meg a tanuló számára.

1.8 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola jellegéből és működési körülményeiből adódóan több a hátrányos helyzetű tanuló. Ezért folyamatosan gondot fordítunk arra, hogy lehetőségünk szerint segítsük a hátrányok enyhítését. Ennek érdekében az alábbi eljárásokat alkalmazz a tantestületünk:

- ▶ Az osztályfőnökök ismerjék meg a tanulók szociális helyzetét még az első év elején.
- ▶ Egyéni elbeszélgetésekkel, a szülőkkel való találkozásokkal segítjük a tanulók beilleszkedését a közösségbe.
- ▶ A problematikus esetekben szakember (mentálhigiénés szakember, pszichológus) segítségét vesszük igénybe.
- ▶ Az iskolaorvos, a védőnő és az osztályfőnök együttműködnek a problémák megoldásában.

1.9. A szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az oktató-nevelő célok megvalósítása érdekében, a tanulók személyiségének fejlesztéséhez nélkülözhetetlen, hogy az iskolai élet szereplői, a tanulók, szülők, pedagógusok, kollégiumi nevelők együttműködjenek. A közös munkai igényli a folyamatos kapcsolattartást, melyben a központi irányító szerepet az iskola vállalja fel.

1.9.1. Kapcsolattartás a szülő és az iskola között

A kapcsolattartás törvényi szabályzásában megfogalmazódik a szülő joga és kötelessége, valamint a pedagógus kötelessége. A kialakítandó kapcsolat lényege a kölcsönös bizalom, annak tudatosítása, hogy mindkét fél a gyermek érdekében cselekszik. Ha a szülő azt érzi, hogy gyermekében a pedagógus elsősorban a jót keresi, hogy a tanuló személyiségét a pozitívumokra építve fejleszti, igyekszik segíteni a munkáját.

A kapcsolat jelenlegi formái:

Szülői értekezlet

Évente legalább kétszer tartjuk, szeptemberben és februárban az iskolai munkatervnek megfelelően, ezen túl rendkívüli szülői értekezlet hívható össze az osztályfőnök vagy a szülők kívánságára. Az értekezletet az osztályfőnök tartja előre megtervezett tematika szerint. A találkozó egyik célja az információ-átadás a szülők részére az őket érintő iskolai rendelkezésekről, eseményekről, az osztály neveltségi helyzetéről, tanulmányi előmeneteléről. Az értekezlet második részében lehetőséget kapnak a szülők kérdéseik feltevésére, javaslataik megfogalmazására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Az osztályfőnök meghívhatja az értekezletre az osztályban tanító szaktanárokat, az iskolavezetés tagjait.

Fogadóóra

Az iskolai munkatervben meghatározott időben tartjuk, a szülőket a fogadóórák időpontjairól az ellenőrző könyv segítségével értesítjük a tanév elején.

A fogadóóra lehetőséget ad a szülő számára, hogy a szaktanároktól tájékozódjon gyermeke előmeneteléről, magatartásáról, s tanácsot kérjen iskolai problémáinak megoldására.

A fogadóóra csak akkor érheti el a célját, ha a párbeszéd előremutató. A tanár és a szülő elemezze közösen az előforduló hibákat, keressenek megoldást, milyen segítséggel ösztönözhetik a tanulót a jobb eredmény elérésére, megfelelőbb viselkedésre. Fontos, hogy a hangnem őszinteséget tükrözzön, érezhető legyen a pedagógus segítő szándéka. Igyekezzen a tanár még a legproblémásabb tanulóról is valamivel kapcsolatban dicsérően szólni. Hasznos, ha a megbeszélés végén a tanár és a szülő megegyezik abban, hogy tapasztalataikról a következő fogadóórán beszámolnak egymásnak.

A szülők írásos tájékoztatása

A szülőket folyamatosan értesítjük tanítványunk előrehaladásáról, hiányzásáról, késéseiről, valamint a személyét érintő dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről az ellenőrző könyv révén. A tanuló félévi és év végi eredményeiről a szülő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén.

Az osztályfőnök folyamatosan figyelemmel kíséri a diákoknak beírt osztályzatokat, a tanulói hiányzásokat és késéseket.

A Köznevelési törvény hatályos előírása szerint a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Tájékoztatjuk őket továbbá az iskolától kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és más felszerelésekről, valamint arról is, hogy az iskola milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentéséhez.

Nyílt nap

A nyílt napot az iskolába készülő általános iskolások (elsősorban a 4. és 8. osztályosok) számára szervezi az intézmény igazgatósága és tantestülete. Célja bepillantást adni az iskola életébe, információt adni az intézmény által indított osztályokról, a képzés formájáról és tartalmáról, a nyelvoktatásról. A nyílt napon szülők és pedagógusok is részt vehetnek.

Egyéb kapcsolattartási módszerek

A tanárok és a szülők az ellenőrző segítségével írásban tarthatják a kapcsolatot, hosszabb terjedelmű közlendőiket levélben fogalmazhatják meg. Az osztályfőnök

telefonon értesíti a szülőt, ha gyermekét baleset érte, vagy olyan rosszullet fogta el, hogy mentőt kellett hívni illetve haza kellett küldeni. Telefonon értesítjük a szülőket rendkívüli eseménykor (árvíz, hóakadály, stb.), de elvárjuk tőlük, hogy ilyen esetben ők is keressék a kapcsolatot az iskolával.

Amennyiben a szülőnek fontos megbeszélnivalója van a szaktanárral, őt előzetes egyeztetés után a hivatalos fogadórán kívül is felkeresheti.

Az utóbbi évek tapasztalata azt mutatja, hogy fogadóránkon a korábbiakhoz viszonyítva kevés szülő jelenik meg, s legtöbbször azok maradnak el, akiknek gyermekével problémák akadnak. Célunk, hogy a jövőben növeljük a szülők fogadórák iránti igényét.

Kapcsolattartás a szülői szervezettel

Iskolánkban szülői munkaközösség működik, iskolaszék nem szerveződött. Az iskolavezetés a szülőkkel az elnökség közvetítésével tartja a kapcsolatot. A szülői munkaközösség a törvényileg ráruházott feladatain túl támogatja az iskola minden tevékenységét. Az elnökség érdekvédelmi szervként is funkcionál, közvetíti az iskolavezetés felé a szülői igényeket, a felmerülő problémák megoldására javaslatot tesz. A későbbiekben ezen érdekvédelmi szerepét erősíteni kell, mivel a szülők számára ez a lehetőség még idegen.

1.9.2. Kapcsolattartás a diákönkormányzat és az iskola között

A diákönkormányzat a diákság kollektív érdekérvényesítési szervezete. Tevékenységének egyik fontos eszközeként szervezi az iskola tanulóinak közösségi életét. A tanulók ötleteiket, javaslataikat a pedagógusok segítségével, támogatásával valósítják meg. A diákok elsősorban osztályfőnökökre, a diákönkormányzatot segítő pedagógusra számíthatnak, de segítséget kérhetnek az iskola bármely tanárától. A tanév elején munkaterv készül az iskolai rendezvényekről, ekkor beszélnek meg a diákképviselők, az osztályok mely rendezvények szervezését vállalják.

A diákönkormányzat a diákság kollektív érdekérvényesítési szervezete. Működése során nagymértékben hozzájárul a tanulóifjúság demokratikus viselkedéskultúrájának kialakításához, gyakorolja a diákok jogait, ellátja a tanulók jogainak védelmét. A törvény által meghatározott döntési, egyetértési, véleménynyilvánítási és javaslattevési jogait szervezett keretek között gyakorolja.

Az információk a diákönkormányzati gyűlésen jutnak el a tanulókhöz a diákönkormányzatot segítő pedagógus közreműködésével, s ugyanezen csatornán jut el a tanulók véleménye a nevelőtestület felé. A nevelőtestület-diákság közötti információcsere másik fóruma az osztályfőnöki óra.

Rendszeres a kapcsolattartás az osztályfőnökök és az osztály diákképviselője, az igazgató és az iskolai diákönkormányzat vezetője között. A kölcsönös tájékoztatás mellett fontosnak tartják egymás támogatását.

A jövőben lehetőséget kell adnunk arra, hogy a tanulókat közvetlenül érintő témájú értekezletekre meghívjuk a diákönkormányzat képviselőit.

Az iskola demokratizmusához hozzátartozik a véleményalkotás joga, hogy a tanuló az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett szabadon véleményt nyilvánítson az őt oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről. Nem tagadható meg a véleménynyilvánítás tanórán, osztályfőnöki órán, igazgatói fogadórán. A tanulók véleményét közvetítheti az igazgató felé a diákönkormányzat, a szülői munkaközösség vezetősége is. A tanulókat véleménynyilvánításuk miatt semmilyen retorzió nem érheti,

ezért megkívánható, hogy minden tanuló vállalja fel véleményét nyíltan, akár írásban is. Névtelen véleménynyilvánításra nem kívánunk reagálni.

1.9.3. Az intézmény fejlesztő tevékenységének legfontosabb elemei

A kulcskompetenciák fejlesztése

Az oktatásnak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

- **Anyanyelvi kommunikáció**

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tud, kommunikációját figyelemmel kíséri és a helyzetnek megfelelően alakítja. Képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat, képes különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

- **Idegen nyelvi kommunikáció**

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

- **Matematikai kompetencia**

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A matematikai kompetencia birtokában az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikál, valamint alkalmazza a megfelelő segédeszközöket.

A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvésen alapszik, hogy a dolgok logikus okát és érvényességét keressük.

- **Természettudományos kompetencia**

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos kompetencia birtokában az egyén képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben. Képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

- **Digitális kompetencia**

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A digitális kompetencia a természetnek, az IST szerepének és lehetőségeinek értését, alapos ismeretét jelenti a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában. Magában foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás-kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás és a kutatás terén. Az egyénnek értenie kell, miként segíti az IST a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az IST interaktív használatához kapcsolódó etikai elveket.

- **A hatékony, önálló tanulás**

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IST-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek, elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. Az egyénnek képesnek kell lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empátikusak vagyunk. Idetartozik még a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyság. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb. Idetartozik még a társadalmi-gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés, a sokféleség elismerése. Fontos része ennek az attitűdnek a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés.

Az állampolgári kompetencia a demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák. A kompetencia magában foglalja az aktuális események, valamint a nemzeti, az európai és a világtörténelem fő eseményeinek és tendenciáinak, továbbá a társadalmi és politikai mozgalmak céljainak, értékeinek és politikáinak az ismeretét. Idetartozik az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek az ismerete, valamint az európai sokféleség és a kulturális identitás tudatosítása is.

- **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalkozás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

- **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség**

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

A képzésformákhoz tartozó speciális célok

- **Nyolcosztályos gimnázium**

A kisgimnáziumba felvételt nyert gyermekek már eleve jól motiváltak a tanulásra. A pedagógusok feladata az, hogy a tanulás iránti érdeklődést ne hagyják ellankadni még a kamaszkor nehezebb időszakában sem. 10-12 éves korban szélesednek a tanulók társas társadalmi tapasztalatai. Ez a csoportalakítás időszaka, a gyermekek figyelme a társak felé irányul, fontossá válik számukra a kortárs csoporthoz tartozás. Személyiségfejlődés szempontjából hasznos, hogy a nyolc évig együtt tanuló osztályok ebben az egymásra fogékony időszakban jó szellemű, nyitott közösséggé formálódjanak.

A nyolcosztályos gimnázium jól szolgálja a tehetséggondozást. Képes arra, hogy a kiemelkedő képesség korai megnyilvánulásától kezdve figyelemmel kísérje a tanulók útját egészen a kibontakozásig, az ifjúkorig.

- **Négyosztályos gimnázium nyelvi előkészítő évvel**

Az általános tantervű gimnáziumba felvételt nyert tanulók jelentős részének még nincs kialakult elképzelése a jövőt illetően. A tanulási motiváció megvan, hiszen azok a tanulók jelentkeznek e képzésre, akik elfogadják, hogy gimnáziumunk célja a továbbtanulásra való felkészítés. Ezzel összhangban e képzés kiemelt célja a reális pályaorientáció megalapozása a továbbtanulóknak és a munkába állóknak egyaránt.

A nyelvi előkészítő évfolyamon folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók közül minél többen magas szintű, használható nyelvtudással hagyják el a közoktatást. A nyelvtanulásra és az informatikára szánt előkészítő év lehetőséget teremt a különböző háttérrel érkezők tudásának összehangolására és intenzív fejlesztésére. Alapot ad ahhoz, hogy a jövőben mindenki hasonló eséllyel indulhasson a felsőoktatásban.

- **Arany János Tehetséggondozó Program**

A képzési program célja, hogy a falvakban élő jó képességű, tehetséges, ám eddigi iskolai tanulmányaikban nem mindig sikeres tanulók tehetséggondozását felvállalva eljuttassa őket egyetemekre, főiskolákra. A tanulók egyéves előkészítő évfolyam és négy gimnáziumi osztály elvégzését követően tehetnek érettségi vizsgát. A települési, ill. szociális hátrányok kompenzálására az előkészítő évfolyamon a diákok emelt szintű anyanyelvi és idegen nyelvi oktatásban, órarend szerinti személyiség- és képességfejlesztő, kommunikációs és tanulás-módszertani képzésben vesznek részt.

A személyiségfejlesztés végig kíséri tanulmányaikat az öt év során, mely segíti a tanulók azon személyiségjegyeik kibontakoztatását ill. megerősítését, melyek lehetővé teszik, hogy középiskolai tanulmányaikban és életükben sikeresek tudjanak lenni.

1.10. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét (2.sz. melléklet)

1.11. Az iskola környezeti nevelési programja (4.sz. melléklet)

1.12. Az iskola egészségnevelési programja (5.sz. melléklet)

A Türr István Gimnázium és Kollégium

Helyi tanterve

1. Helyi tanterv

1.1. Tantervi hálók

1.1.1. Nyelvi előkészítő évfolyammal induló gimnáziumi képzés

	9/NY évf.		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	1	0,5	4		4		4		4	1
I. Idegen nyelv	12		3	2	3	2	3		3	
II. Idegen nyelv	6		3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	1	0,5	3		3		3		3	1
Etika							1			
Tört., társ. és államp. ismeretek			2		2		3		3	1
Filozófia *										
Fizika			2		2		2			
Kémia			2		2					
Biológia – egészségtan					2		2		2	
Földrajz			2		2					
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és tánc			1							
Művészetek							2		2	
Informatika	2	1	1	1	1	1		1		
Életvitel és gyakorlat									1	
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki		1	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások								4		4
Tervezhető órakeret	27	3	31	4	32	4	29	6	27	8
Rendelkezésre álló órakeret	30		35		36		35		35	

* Az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

1.1.2. Arany János Tehetséggondozó Program

Tantárgyak	9/AJTP		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4		4	
I. Idegen nyelv	5	2	3	1	3	1	3		3	
II. Idegen nyelv			3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	4		3		3		3		3	1
Etika							1			
Tört., társ. és államp. ismeretek	1		2		2		3		3	
Filozófia *										
Fizika	1		2		2		2			
Kémia			2		2					
Biológia – egészségtan					2		2		2	
Földrajz			2		2					
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és tánc			1							
Művészetek							2		2	
Informatika	3	2	1		1					
Életvitel és gyakorlat									1	
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1	
Tanulásmódszertan	2			2		2		2		2
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások								4		4
Tervezhető órakeret	26	4	31	4	32	4	29	7	27	8
Rendelkezésre álló órakeret	30		35		36		36		35	

* Az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

1.1.3. Nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés

	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	1	4	1	3,5		3,5		4		4		4		4	1
I. Idegen nyelv	3		3	1	3		3	1	3	2	3	2	3		3	
II. Idegen nyelv									3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	4	1	3	1	2,5	1	3,5		3		3		3		3	1
Etika / Erkölcstan	1		1		1		1						1			
Történelem					2		2		2		2		3		3	1
Társ. és állampolgári ism.	2		2													
Filozófia *																
Természetismeret	2		2													
Fizika					2		1	1	2		2		2			
Kémia					1	1	2		2		2					
Biológia – egészségtan					2		1	1			2		2		2	
Földrajz					1	1	2		2		2					
Ének-zene	1		1		1		1		1		1					
Vizuális kultúra	1		1		1		1		1		1					
Hon- és népism	1															
Dráma és tánc									1							
Művészetek													2		2	
Informatika			1		1		1		1	1	1	1		1		
Technika / Életvitel és gyakorlat	1		1		1										1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások														4		4
Órakeret	26	2	25	3	28	3	28	3	31	4	32	4	29	6	27	8
Rendelkezésre álló órakeret	28		28		31		31		35		36		35		35	

* Az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

1.1.4 Csoportbontások

Csoportbontásban tanítjuk a következő tantárgyakat:

- Minden képzési típus esetén az első és második idegen nyelvet.
- Minden képzési típus esetén az informatikát.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program osztályaiban az AJTP blokkhoz tartozó tanulásmódszertan és önismeret tantárgyakat.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program osztályaiban a matematikát.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program előkészítő évfolyamán a magyar nyelvtan tantárgyat.
- A nyolc évfolyamos képzés osztályaiban a matematikát.
- A nyolc évfolyamos képzés esetén 5. és 6. évfolyamon a természetismeret tantárgyat.
- Minden képzési típus esetén a 9. évfolyamon a tánc és dráma tantárgyat.

2. Az előírt tananyag és követelményei (1. sz. melléklet)

3. A tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

3.1. Tankönyvválasztás

A tankönyvpiacra ma bőséges a kínálat, nem könnyű a helyzete annak a pedagógusnak, aki a legmegfelelőbb tankönyv kiválasztására törekszik.

A szaktanár könyvválasztásának szempontjai

A tankönyv

- ▶ segítse elő a helyi tantervben szereplő követelmények teljesítését
- ▶ tegye lehetővé, hogy a tanár egy meghatározott tananyag feldolgozására olyan módszert válasszon, amelyet a legmegfelelőbbnek tart
- ▶ megfelelő ismeretanyagot tartalmazzon, legyen szemléltető, magyarázó
- ▶ legyenek olyan elemei, melyek elősegítik a gyakoroltatást, a készségfejlesztést, a gyakorlati alkalmazást
- ▶ ösztönözze a tanulókat az önálló gondolkodásra, önellenőrzésre, önképzésre
- ▶ legyen tetszetős, tartós
- ▶ ne legyen túl drága

A tantárgy tanításához szükséges tankönyv kiválasztása a munkaközösség feladata. Ha nincs munkaközösség, a szakos tanárok megegyeznek a tanterv teljesítéséhez legalkalmasabb tankönyvben. A szülőket írásban tájékoztatja az iskolai tankönyvfelelős az alkalmazni kívánt tankönyvekről.

3.2. Tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása

A hagyományos taneszközök mellett az utóbbi években jelentős szerepet kapott a videofilm és a számítógép a tantárgyak oktatásában. Nem szerencsés azonban mindent a legmodernebb technikával szemléltetni, célravezetőbb, ha a tanítandó tananyag határozza meg a használandó taneszközt.

A pedagógus eszközválasztásának alapelvei

- ▶ Mikor indokolt a tárgyi szemléltetés, a makett, a modell? Akkor, ha a konkrét valóság tárgya bemutatható, könnyen hozzáférhető. (pl. csontváz, anatómiai modell)
- ▶ Állóképi szemléltetés eredményes akkor, ha a téma nem igényel háromdimenziós bemutatást, ha nem kell láttatni mozgástevékenységet (falikép, fotó, rajz, dia)
- ▶ Auditív információhordozók használata megfelelő akkor, ha szóbeli közlésre, zenére kíván támaszkodni a szaktanár (pl. előadóművész szavalata, idegen nyelvi szöveg hallgatása)
- ▶ Mozgóképi szemléltetés – videofilm – alkalmazása akkor célravezető, ha a mozgást eseményszerűen, az ismereteket valósághűen kívánja bemutatni a tanár.

A tankönyvek kiválasztásakor minden esetben figyelmet fordítunk az ingyenes tankönyvellátásra jogosult diákok tankönyveinek biztosítására. A tankönyvrendeléskor fontos szempont a normatív tankönyvellátás költségeinek tervezhető nagysága. A normatív támogatásra jogosult diákok számára a könyveket kölcsönzéssel biztosítjuk. Lehetőség szerint állandó tankönyveket használunk, biztosítva ezzel a tankönyvkölcsönzés megoldását.

4. Az iskolába való felvétel, a magasabb évfolyamába lépés feltételei

4.1. A felvételre jelentkezők elbírálása

- ▶ Az **ötévfolyamos gimnáziumba** jelentkezők az egységes központi írásbeli vizsga (matematika és magyar nyelv) és az általános iskola felső tagozata (5., 6., 7., év végi és 8. félévi) tanulmányi eredményének alapján nyernek felvételt. Az írásbeli felvételi vizsga eredménye 50 %-kal, a tanulmányi eredmények átlagából képzett pontszám szintén 50 %-kal számít a felvételi összpontszámába.
- ▶ Az **Arany János Tehetséggondozó Programba** jelentkező tanulók önkormányzatának pályázatot kell benyújtania az intézménybe. A pályázati egységcsomag az iskolában és minisztérium honlapján is elérhető. A felvétel elbírálásakor a tanulmányi eredményt, a szociális hátrányt valamint az országosan egységes tehetségbeválogatáson szerzett minősítést és az egységes központi írásbeli (matematika, magyar nyelv) eredményét vesszük figyelembe. Mindkét képzésre vonatkozóan a részletes felvételi követelményeket, illetve a vizsgázók teljesítményének értékelését a felvételi tájékoztató tartalmazza, amely megtalálható az iskola honlapján.
- ▶ A **nyolcévfolyamos gimnáziumba** jelentkezők felvételéről a tanulmányi eredmény alapján döntünk.

4.2. Intézménybe való felvétel magasabb évfolyamon

A tanuló a család lakhelyváltozása, vagy más egyéb ok esetén átvételét kérheti az iskola igazgatójától. Az igazgatói hozzájárulás esetén a felvett tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, amennyiben a küldő és a fogadó iskola tantervében, óratervében eltérés tapasztalható. Tananyageltérés esetén az igazgató a szaktanárral egyetértésben folyamatos felzárkózásra adhat engedélyt.

A tanuló a tanév végén megfelelő indokkal és szülői beleegyezéssel kérheti átlépését az iskolán belül más tanulócsoportba. Az igazgató az engedélyt az érintett osztályfőnökök és a szaktanárok egyetértésével adja meg. Az eltérő óraszámok, tananyagbeli különbségek miatt a tanuló különbözeti vizsga letételére kötelezhető.

4.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A tanuló az igazgató engedélyével a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A követelmények a tantárgyi tantervekben kerülnek megfogalmazásra.

5. A tanulók ellenőrzése, értékelése

A tanulói ellenőrzést és értékelést beillesztjük a teljes nevelési-oktatási folyamatba, tanáraink egységes követelmények szerint bírálják el a tanulók felkészültségét.

A tantárgyi tudás ellenőrzése szóban vagy írásban történhet, szaktanáraink ügyelnek arra, hogy e kétféle számonkérés megfelelő arányban legyen egymással. A nagyobb tantárgyi egységek mindig ellenőrzéssel zárulnak le.

A tanulók egyéb feladatait is folyamatosan ellenőrizzük.

5.1. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje

Az iskolai beszámoltatások jelenlegi formái a hagyományok és az új lehetőségek nyomán jöttek létre. Hagyományos módon a tanár óra elején lediktálja a feladatsort, a tanulók azt megoldják, kidolgozzák. Az utóbbi időben több tanár szövegszerkesztő segítségével készített feladatlapot visz be az osztályba.

A dolgozatok típusa (teszt, esszé, rajz, táblázat stb) függ a tantárgytól illetve az azt tanító pedagógustól. Az egy munkaközösségben tanító tanárok írásbeli beszámoltatási szokásai nagyban hasonlítanak egymáshoz, de ez nem feltétlenül elvárt.

- ▶ A témaegységeket témazáró dolgozattal zárják le.
A témaegységeken belül kisebb anyagrészekből írásbeli dolgozat írására kerülhet sor.
- ▶ Tanórákon írásbeli feleletre is van lehetőség, ügyelnek arra, hogy az írásbeli felelet mellett hasonló mértékben kerüljön sor szóbeli számonkérésre is.
- ▶ Az írásbeli számonkérés idejéről és témájáról a tanár előre tájékoztatja a tanulókat (ez nem vonatkozik az írásbeli feleletekre)
- ▶ A dolgozatok értékelése a szaktanári gyakorlatnak megfelelően történik, de a tanár köteles tájékoztatni a tanulókat a dolgozatírás előtt az értékelés szempontjairól. Elvárt, hogy a tanár érthetően tüntesse fel a dolgozaton az érdemjegy mellett az esetleges tévedéseket, hiányosságokat, hogy a tanuló és szülő értse, mi alapján történt az adott minősítés.
- ▶ Minden írásbeli produktum érdemjegye bekerül a naplóba. Javító írásbeli munkára a tanulóval történő egyeztetés nyomán sor kerülhet, de a javító érdemjegy nem törölheti az előzőt.
- ▶ Minden tanárnak ügyelnie kell arra, hogy a tanuló egy tanítási napon két dolgozatnál többet ne legyen köteles írni. A dolgozatot bejelentő tanárt a tanulók

figyelmeztetik, ha már az adott napra két írásbeli jegyzésre került (az írásbeli feleltetés nem számít dolgozatnak, tehát előre nem kell bejelenteni).

- ▶ A félévi és az év végi osztályzatok kialakításánál az érdemjegyek súlyozása attól függ, hogy az milyen mennyiségű anyagra való felkészülést mér.
- ▶ A dolgozatot javító tanár két héten belül kijavítja és kiadja a dolgozatot a tanulóknak.

Az iskola vezetése alkalmanként ellenőrzi az írásbeli beszámoltatást, melynek eredményét beépíti a pedagógiai munka értékelésébe. Az ellenőrzés területét, módját az éves ellenőrzési tervben fogalmazzák meg.

5.2. *A tanulmányi munka értékelésének alapelvei*

Az értékelés mindig személyre szóló, tárgyyszerű és az iskolai követelményrendszerre épül. Fontosnak tartjuk, hogy ösztönző hatással legyen a tanulókra, ne legyen fegyelmező jellege.

A szóbeli ellenőrzés minősítése mellett a tanár rövid, lényegre törő értékelést ad. Célszerű, ha a tanuló értékeli saját feleletét, ez fejleszti a tanulói önértékelést. A többi tanuló is bevonható a felelet értékelésébe, ezzel fejlődik értékelési technikájuk.

Az írásbeli ellenőrzés történhet teszt vagy esszé segítségével. A tesztírás előnye, hogy objektív értékelést tesz lehetővé, a feladatok összeállítása aszerint valósulhat meg, hogy mennyire részletes információra van szükség a tanulók tudásáról. Esszé típusú számonkérést akkor alkalmaz a tanár, ha a tanulótól kreatív, egyéni válaszokat akar kapni, ha a tudást vagy a problémamegoldást akarja vizsgálni.

A tanári értékelés követelményei:

- ▶ legyen tárgyyszerű, ne tükrözze a tanár hangulatát, érzelmeit, legyen független a tanuló korábbi eredményeitől
- ▶ legyen megbízható, ugyanarra a tudásra mindig ugyanazt az osztályzatot kapja a tanuló
- ▶ a kapott osztályzat mögött a neki megfelelő tudásfedezet álljon

A szaktanárok a tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások, mulasztások következményeit, a pótlási, javítási lehetőségeket.

5.3. *Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai*

Az otthoni feladatok meghatározásához figyelembe kell venni a tanulók terhelhetőségét, hiszen egy diáknak napi 5-6 tanórára kell felkészülnie, ugyanakkor egészségének megőrzéséhez szükség van pihenésre, sportolásra, aktív szórakozásra is.

A szaktanároknak ügyelnie kell az alábbiakra:

- ▶ A következő tanórára feladott szóbeli házi feladat minden esetben előkészített legyen, kerüljön sor a tanórán az adott anyagrész megtárgyalására, megértésére.
- ▶ Érje el a szaktanár a szóbeli és az írásbeli számonkérések gyakoriságával, hogy tanítványai óráról órára tanuljanak, mivel az esetleges elmaradásokat utólag nehéz bepótolni.
- ▶ Törekedjen arra, hogy az elsajátítandó tananyag mennyisége optimális, a tanórák között megfelelően szétosztott, feldolgozása viszonylag egyenletes ütemű legyen.
- ▶ A matematika, az idegen nyelvek és a reál tantárgyaknál a rendszeres írásbeli házi feladat segíti a tananyag elsajátítását. A többi tantárgynál időnként fordulhat elő írásbeli házi feladat. Vigyázni kell arra, az írásbelivel kiegészített házi feladat ne terhelje meg túlzottan a tanulót.
- ▶ Amennyiben hosszabb lélegzetű írásbeli dolgozat feladására kerül sor, értesse meg a tanár tanítványaival azt, hogy az ilyen típusú feladatra nem az utolsó délután kell felkészülni, hanem a felkészülési időt tervszerűen kell beosztani.
- ▶ A szaktanár minden esetben ellenőrizze az írásbeli házi feladatokat.

Összegzésül: minden szaktanár ügyeljen arra, nem az ő tantárgyát tanítják egyedül a középiskolában.

5.4. A tanulók jutalmazásának és elmarasztalásának elvei

Iskolánkban a nevelési elvek gyakorlása közben jelentős szerepet töltenek be a jutalmazás és fegyelmezés különböző és kellő pedagógiai mérlegeléssel alkalmazott formái. Ennek megfelelően iskolánkban dicséretet adhat, illetve kezdeményezhet az illetékes szaktanár, az osztályfőnök, az igazgató, a diákönkormányzat munkáját segítő tanár, az iskolai diákönkormányzat. A dicséret adható tanév közben illetve a tanév végi osztályozó értekezleten.

5.4.1. A jutalmazás elvei

- ▶ Jutalomban részesülhet az a tanuló, aki
 - kiemelkedő teljesítményt nyújt minden tárgyból, emellett több tantárgyi dicsérete van,
 - példamutató, kimagasló kötelességgel végzi munkáját,
 - osztálya, illetve az iskola érdekében több éves vagy kiemelkedő közösségi munkát végez,
 - szellemi vagy kulturális versenyen elismerést szerez az iskolának,
 - kimagasló sporteredményt ér el, és tanulmányi munkájának végzésében képességeinek megfelelő teljesítményt nyújt.
- ▶ A legmagasabb szintű kitüntető elismerésnek tekinthető a CUM LAUDE éremmel történő elismerés. Ezt kaphatja az a tanuló, aki éveken keresztül az országos tanulmányi versenyeken kiemelkedően szerepelt. A díj odaítéléséről a tantestület dönt.
- ▶ Magas szintű elismerést kap az a tanuló, vagy tanulócsoport, akinek nevét és teljesítményét az iskolai érdemkönyvbe bejegyezzük. A bejegyzésről szóló oklevelet a tanulónak a tanévzáró ünnepélyen az iskola nyilvánossága előtt

nyújtja át az igazgató. Az érdemkönyvi bejegyzést kezdeményezheti minden tantestületi tag az osztályozó konferencián.

- ▶ Abban a rendkívüli esetben, ha valamely szempontból jutalmazásra, dicséretre érdemesült tanulónk súlyos magatartási, fegyelmi vétséget követ el az adott szorgalmi időben, a konkrét pedagógiai szituáció alapján kell mérlegelni a dicséret illetve a jutalmazás tényét.

5.4.2. Elmarasztalás

A tanulót kötelességének elmulasztása vagy helytelen magatartása esetén figyelmeztetni, az ismételt hiányosságok, magatartási problémák esetén felelősségre kell vonni. A felelősségre vonás formája azonban nem lehet megalázó és emberi méltóságot sértő. Az elmarasztalást nevelői tapintattal, önuralommal, türelemmel, a tanuló egyéniségének, életkori sajátságainak és körülményeinek mérlegelésével kell minden esetben alkalmazni.

- ▶ A fegyelmező intézkedések szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói szinten történnek a törvény, az érvényes rendeletek figyelembe-vételével.
- ▶ A tanulóval szemben ugyanazért a kötelességszegésért, mulasztásért csak egy fegyelmező intézkedés alkalmazható.
- ▶ Abban az esetben, ha tanuló az iskola épületében, felszerelésében rongálást végez, az okozott kárért anyagi felelősséggel tartozik, mely fegyelmi felelősséggel is párosul.

5.5. A magatartás és szorgalom értékelésének szempontjai

Alapelvek

A magatartás és szorgalom értékelésekor kiemelt fontosságúak az alábbiak

- ▶ az értékelés legyen mindig személyre szabott
- ▶ segítse a tanuló önismeretének a fejlődését
- ▶ segítse az iskola oktatási és nevelési céljainak elérését
- ▶ a tanuló iskolai vagy azzal összefüggő tevékenységére vonatkozzon

A magatartás és a szorgalom értékelésének módja

Az osztályfőnök összegzi az osztály és a kollégák javaslatait. Kérdéses esetekben az osztályfőnök az osztályozó konferencia segítségét kérheti. Végleges döntést az osztályfőnök hoz. A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén az osztályzattal minősítjük. Az év végi minősítés egész tanévre szól.

A magatartás értékelése

- ▶ A közösséghez való viszony megítélése
- ▶ a diáktársakkal és az iskola alkalmazottaival kialakított kapcsolat
- ▶ beilleszkedés a közösségbe, mások beilleszkedésének elősegítése
- ▶ a tanuló viselkedése az iskolához kapcsolódó tevékenység során

- ▶ A munkafegyelem megítélése
- ▶ a tanórai munkához való hozzáállás
- ▶ megbízatásainak ellátása
- ▶ indokolatlan késés és hiányzás
- ▶ A tanuló aktivitása a feladatvállalásokban
- ▶ Az esetleges fegyelmi büntetés(ek) figyelembe vétele

A szorgalom értékelése

- ▶ A képességeknek megfelelő munkavégzés
- ▶ a tudás megszerzésének igénye
- ▶ fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység
- ▶ Tanulmányi versenyeken, pályázatokon való részvétel, eredményességre való törekvés
- ▶ Tantárgyakhoz kapcsolódó többletfeladatok vállalása

Az értékelés módja

Magatartás

Példás

Tisztelettudó, előzékeny, pontos, megbízható. Kezdeményező, pozitív irányban együttgondolkodó társaival. Részt vesz iskolai, és ha megbízzák iskolán kívüli szereplésen. Közösséghez való viszonya példás.

Hiányzásai megalapozottak. Késése, igazolatlan hiányzása nincs. Az órai viselkedésével nem zavarja társait és az órai munkát. Ügyeletesi és hetesi munkáját kifogástalanul végzi. Félévi értesítőjében és év végi bizonyítványában nincs elégtelen osztályzat.

Jó

Udvarias, átlagos viselkedésű, nem utasítja vissza a munkát. Kismértékben, ritkán vét a házirend ellen. Társai jó kezdeményezéseit támogatja. Külseje, öltözete nem hivalkodó. Hiányzásai indokoltak, igazolatlan órája nincs (maximum 3 késés egy évben). Egy osztályfőnöki figyelmeztetés lehet.

Változó

Viselkedése az iskolában és nyilvános helyeken (utcán, iskolán kívüli rendezvényeken) kifogásolható. Felszerelését gyakran otthon hagyja vagy egyáltalán nincs. A házirend szabályait többször megszegi.

Igazolatlan hiányzása van. (mindegy, hogy melyik félévben!) Osztályfőnöki intője, igazgatói figyelmeztetése van.

A szaktanár köteles az osztályfőnökkel minden igazolatlan óra naplóba való beírás előtt egyeztetni. Az igazolatlan órát az osztályfőnök írja be.

Rossz

Gyakori súlyos kifogások merülnek fel viselkedése ellen. Munkavégzésében hanyag, bomlasztó véleményével zavarja az osztályközösség kialakulását. Sorozatosan vét a házirend szabályai ellen. Cinikus, akadályozza társait a munkavégzésben.

Igazolatlan hiányzása napokban mérhető. Igazgatói megrovásban részesült.

Fentiekől kivételes esetekben lehet eltérni, ha a tanuló pozitív változáson ment át. Ezt, az osztályozó konferenciának kell mérlegelnie az osztályfőnök javaslatára.

Szorgalom

Példás

Képességeinek megfelelően végzi munkáját, tudása maximumát nyújtja feleleteiben, dolgozataiban, egyenletes teljesítményt nyújt. Versenyeken indul, pályázatokon vesz részt. Érdeklődése valamelyik tantárgyból átlagon felüli. Szívesen vállal különmunkát. Órákon aktív.

Jó

Teljesítménye egyenletes, képességeinek megfelelően végzi otthoni- és iskolai munkáját. Mindent megtesz az eredményesebb felkészülés érdekében. Rendszeresen készül az órákra, de vállalásainak teljesítésében néha pontatlanságok jellemzik.

Változó

Teljesítménye hullámzó, erőfeszítésekre nem mindig hajlandó. Pontatlan, feladatait rendszertelenül végzi. Változó a szorgalom akkor is, ha már egy tárgyból elégtelen érdemjegye van.

Hanyag

A tanuláshoz való viszonya rossz. Tanulmányi munkájában rendkívül passzív. Teljesítménye elmarad képességei mögött. Rendszeresen kibúvókat keres a munka alól. Bizonyítványában illetve félévi értesítőjében több tárgyból elégtelen osztályzata van.

6. Az iskola tanórán kívüli tevékenysége

Sajátos tevékenységi formák az iskolában – a tanórán kívüli foglalkozások

A tanórán kívüli foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és az iskola életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett, a sokoldalú, nyitott, friss levegővel átjárt iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi vizsgára való felkészítésre.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

- ▶ napközi, tanulószoba
- ▶ diákszínpad
- ▶ az énekkar
- ▶ a diáksporthör
- ▶ az iskolai táborok
- ▶ az iskolai önképzőkör
- ▶ tanfolyamok, korrepetálások, egyéb kurzusok
- ▶ a tanítási órák keretében meg nem valósítható egyéb foglalkozások

Napközi csoport

A korábbi gyakorlatot követve napközi foglalkozásokat tartunk az 5-6. G osztályosok részére, amennyiben a szülők az iskola ezen szolgáltatását igénybe veszik. Több szempontból is fontos ez:

- a tanórák után az ebédeléssel és levezető játékokkal pihenik ki a tanulók, a délelőtti fáradtságot és készülnek fel a délutáni tanulásra
- a különböző iskolából érkező tanulók között a közös szabadfoglalkozás ideje alatt szorosabb kapcsolat alakul ki
- alkalmuk van a gyerekeknek ún. csoportos játékokat (társasjátékokat) játszani
- új ismereteket tanulnak meg – varrás, gyurmázás, virágdíszkészítés stb. szervezett foglalkozás keretében
- tanulási idő alatt segítséget kérhetnek írásbeli és szóbeli feladataik elvégzéséhez
- a délutáni egyéb tevékenységükig tartó időszakokat hasznosan tölthetik.

Tanulószoba

Tanári felügyelet mellett készülhetnek fel a tanulók a következő tanórákra. Az ebédidő szünetében a szabad játékon kívül szervezett foglalkozás nincs. Szülői igényre indítható.

Szakkörök

Szakkörök szervezhetők azon tanulók számára, akik az adott szaktárgyból az alapokon túli ismeretekre kívánnak szert tenni, tanulmányi versenyekre ill. felvételi vizsgára készülnek. Mivel a szakkörök száma korlátozott, ezért elsőbbséget élveznek azok a csoportok, melyek munkájukban már hagyományokra építkézhetnek, az adott tantárgyból több éven át születtek versenyeredmények, és az adott tantárgyat az iskola nem emelt szinten tanítja. Ezt figyelembe véve élveznek elsőbbséget a kémia, a kisgimnáziumi matematika, a történelem szakkörök.

Önképzőkör

Az ismeretszerzés módja a tanári segédlettel történő önképzés az adott szaktárgyakból tanulói kiselőadás, videofilmek szakkönyvek segítségével.

Diáksportkör

Több célja van:

- A tanulók fizikai képességének, mozgáskultúrájának testnevelés órákon túli fejlesztése, a mindennapos testnevelés megvalósítása;
- A tanulók egészségi állapotának megőrzése, erősítése a mindennapos mozgáslehetőség biztosításával adott esetben könnyített testnevelési módszerekkel;
- Versenyekre való felkészülés biztosítása, a testnevelés szakra készülő tanulók szakmai támogatása.

Művészeti, kulturális körök (énekkar, szavalókör, diákszínjátészó csoport)

E téren iskolánk komoly hagyományokkal büszkélkedhet, tanulóink sok sikert értek el különböző területeken, kiváló tehetségek nevelődtek ki a több évig tartó közös munka nyomán.

7. A tanulók fizikai állapotának mérése

A fizikai teherbíró-képesség mérése biztosítja a tanulók fizikai állapotának megítélését, a megadott követelményekhez való viszonyítást. Lehetővé teszi az esetleges hiányosságok tudatos felszámolását, az egyénre szabott edzésintenzitás korszerű megválasztását. A rendszeres, időszakos ellenőrzés segíti a fejlesztő munkát, lehetőséget ad a hibák kiküszöbölésére.

A fizikai állapotmérés során a tanulók szembesülnek saját eredményeikkel, fejlődik önismeretük, önértékelésük, akaraterejük. Fontos, hogy a tanulók ismerjék meg a számukra kitűzött célt és azok elérésének módját, hogy érdekelté váljanak a saját fizikai állapotuk karbantartásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátításában.

Iskolánkban a „Mini” Hungarofit módszert alkalmazzuk, mely tesztrendszert a terhelhetőséggel/egészséggel összefüggő fittség műszerek nélküli objektív mérésére fejlesztették ki.

A rendszer méri és értékeli:

- ▶ az optimális testtömeget és az attól való esetleges eltérést
- ▶ az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionálási képességeket:
 - az aerob kapacitást
 - a leggyakrabban használt izomcsoportok erejét

A vizsgálat feladatai:

- ▶ Aerob, vagy alap-állóképesség mérése:
 - Cooper-teszt vagy
 - 2000 m-es síkfutás
- ▶ Az alsó végtag dinamikus erejének mérése:
 - helyből távolugrás páros lábbal
- ▶ A vállövi- és a karizmok erő-állóképességének mérése:
 - mellő fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás, folyamatosan kifáradásig
- ▶ A csípőhajlító és a hasi izmok erő-állóképességének mérése:
 - hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, kifáradásig
- ▶ A hátizmok erőálló képességének mérése:
 - hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig

8. A középszintű érettségi vizsga témakörei (3.sz. melléklet)

9. Az intézmény rendszeres támogatói

Türr Alma Mater Alapítvány

Alapították a Türr István Gimnázium 1971-ben végzett 4.a osztályos tanulói. Az Alapítvány tárgyi eszközök vásárlásával segíti a pedagógusok oktató munkáját, támogatja a jó tanulmányi eredményt elérő szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat.

Megújuló Türr Alapítvány

Alapította Türrös öregdiákok Egyesülete 1991-ben. Az Alapítvány támogatja a 8 osztályos gimnáziumi oktatást, segíti a képzés tárgyi és szellemi feltételeinek kialakítását, az iskola kiadványainak megjelentetését.

Türrös Öregdiák Egyesület

Alakult 1991-ben. Az egyesület biztosítja a jó eredményt elért tanulók tanév végi megajándékozását szolgáló jutalomkönyveket.

Kapcsándi Ernő Emlékére Alapítvány

Érvényességi rendelkezések

Jelen pedagógiai program határozatlan érvényű.

A pedagógiai programot négyévenként értékeli és felülvizsgálja a tantestület.

Következő felülvizsgálat ideje: 2017 tavasza

A pedagógiai program módosítható

- ha új képzésforma kerül elfogadásra az intézményben
- ha egy meglévő képzési forma szűnik meg az intézményben
- ha lényeges változás következik be az oktató- nevelő célokban
- és minden egyéb esetben, ha a tantestület nagyobb csoportja javasolja
- a pedagógiai program nyilvános, teljes terjedelmében olvasható az iskola honlapján
 - példányai megtalálható: iskolai könyvtár
 - igazgató iroda
 - a nevelési terv megtalálható: a tanári szobákban, igazgatóhelyettesi irodában
 - a nevelési terv rövidített kivonatát megkapja az iskolába beiratkozó valamennyi tanuló